

ZINTEGROWANA POLITYKA MORSKA

Zintegrowana polityka morska Unii Europejskiej stanowi całościowe podejście do wszystkich unijnych strategii dotyczących mórz. Zakładając, że poprzez połączenie strategii dotyczących mórz i oceanów, UE może osiągnąć w tym obszarze większe korzyści przy mniejszym wpływie na środowisko, zintegrowana polityka morska obejmuje dziedziny tak różnorodne, jak rybołówstwo i akwakultura, żegluga morska i porty morskie, środowisko morskie, badania morskie, morska energia wiatrowa, budownictwo okrętowe i gałęzie przemysłu związane z morzem, nadzór morski, turystyka morska i przybrzeżna, zatrudnienie, rozwój regionów przybrzeżnych oraz stosunki zewnętrzne w gospodarce morskiej.

PODSTAWA PRAWNA

Konkluzje prezydencji w sprawie polityki morskiej przyjęte podczas posiedzenia Rady Europejskiej w Brukseli w dniu 14 grudnia 2007 r.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1380/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa, zmieniające rozporządzenia Rady (WE) nr 1954/2003 i (WE) nr 1224/2009 oraz uchylające rozporządzenia Rady (WE) nr 2371/2002 i (WE) nr 639/2004 oraz decyzję Rady 2004/585/WE.

Zgodnie z powyższym wspólna polityka rybołówstwa (WPRyb) powinna być wdrażana w sposób spójny z innymi strategiami politycznymi Unii, a zwłaszcza polityką morską (pkt 17 preambuły), natomiast art. 34 ust. 1 lit. e) wymaga, aby Komisja zapewniła wytyczne dotyczące włączenia działalności w zakresie akwakultury do morskiego, przybrzeżnego i śródlądowego planowania przestrzennego.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego.

KLUCZOWE WYDARZENIA

- Marzec 2005 r.: Komisja przedstawia komunikat w sprawie zintegrowanej polityki morskiej UE przedstawiający planowane cele, które mają zostać włączone do zielonej księgi dotyczącej przyszłej polityki morskiej UE.
- Październik 2007 r.: Komisja przedstawia wniosek dotyczący zintegrowanej polityki morskiej UE znany jako niebieska księga ([COM\(2007\)0575](#)) oraz powiązany z nim plan działań ([SEC\(2007\)1278](#)).

- Grudzień 2007 r.: Rada Europejska z zadowoleniem przyjmuje zintegrowaną politykę morską i zwraca się do Komisji o przedstawienie jej sprawozdania z postępów pod koniec 2009 r.
- Wrzesień 2010 r.: Komisja przedstawia wniosek dotyczący rozporządzenia ustanawiającego program stałej pomocy finansowej na rzecz zintegrowanej polityki morskiej na okres 2011-2013 ([COM\(2010\)0494](#)).
- Grudzień 2011 r.: Parlament Europejski i Rada Europejska przyjmują wyżej wymienione rozporządzenie, które stanowi aktualną podstawę prawną zintegrowanej polityki morskiej.
- W dniu 8 października 2012 r. ministrowie UE odpowiedzialni za politykę morską oraz Komisja przyjmują agendę morską na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia.

CELE

Zintegrowana polityka morska to ramy, które ułatwią rozwój różnych, czasem kolidujących ze sobą, rodzajów działalności morskiej i ich koordynację, aby

- zmaksymalizować zrównoważone wykorzystywanie mórz i oceanów, dążąc do umożliwienia rozwoju regionów morskich i przybrzeżnych w takich dziedzinach, jak:
 - żegluga morska: poprawa wydajności transportu morskiego w Europie i zapewnienie jego długoterminowej konkurencyjności poprzez utworzenie europejskiego obszaru transportu morskiego bez barier oraz sporządzenie strategii na rzecz transportu morskiego na lata 2008-2018,
 - porty morskie: opublikowanie wytycznych dotyczących stosowania przepisów z zakresu ochrony środowiska do portów oraz zaproponowanie nowej polityki dotyczącej portów,
 - budownictwo okrętowe: propagowanie innowacji technologicznych oraz europejskiej sieci wielosektorowych klastrów morskich,
 - zatrudnienie w sektorze morskim: sprzyjanie podnoszeniu kwalifikacji zawodowych, aby zapewnić większe możliwości zatrudnienia w tym sektorze,
 - środowisko: ograniczenie wpływu na środowisko oraz dostosowanie do zmiany klimatu w strefach przybrzeżnych, jak również redukcja zanieczyszczenia powietrza i emisji gazów cieplarnianych przez statki,
 - zarządzanie rybołówstwem: wyeliminowanie odrzutów, szkodliwych praktyk połowowych (takich jak połowy włokami dennymi na obszarach newralgicznych) oraz nielegalne, nieudokumentowane i nieuregulowane połowy, a także propagowanie akwakultury bezpiecznej dla środowiska;
- stworzyć bazę wiedzy i innowacji dotyczącą polityki morskiej poprzez:
 - realizację kompleksowej strategii europejskiej na rzecz badań morskich (dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej 2008/56/WE). Siódmy

- program ramowy w zakresie badań przyczynił się do jej wdrożenia poprzez innowacje wynikające z badań na rzecz zintegrowanego podejścia do kwestii morskich (2007-2013),
- wspólne, przekrojowe inicjatywy i szanse w zakresie innowacyjności w ramach niebieskiej gospodarki w programie „Horyzont 2020” – program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji (w latach 2014-2020),
 - wspieranie badań w obszarze zmiany klimatu i jej wpływu na działalność morską, środowisko morskie, strefy przybrzeżne i wyspy,
 - utworzenie europejskiego partnerstwa w dziedzinie nauk o morzu, mającego na celu zainicjowanie dialogu między środowiskiem naukowym, przemysłem a decydentami politycznymi;
- podnieść jakość życia w regionach przybrzeżnych poprzez:
- sprzyjanie turystyce przybrzeżnej i morskiej,
 - przygotowanie bazy danych na temat wspólnotowego finansowania projektów dotyczących morza i regionów przybrzeżnych,
 - opracowanie wspólnotowej strategii przeciwdziałania klęskom żywiołowym,
 - budowanie potencjału morskiego regionów najbardziej oddalonych oraz wysp w UE;
- promować przywództwo UE w dziedzinie międzynarodowej gospodarki morskiej poprzez:
- współpracę w obszarze gospodarki morskiej w ramach polityki rozszerzenia, europejskiej polityki sąsiedztwa oraz wymiaru północnego, aby włączyć politykę morską i zarządzanie wspólnymi morzami do zakresu prowadzonych działań,
 - planowanie unijnej polityki morskiej na podstawie zorganizowanego dialogu z najważniejszymi partnerami;
- eksponować morski charakter Europy poprzez:
- zainicjowanie opracowania aplikacji internetowej „Europejski atlas mórz” w celu podkreślenia znaczenia wspólnego europejskiego dziedzictwa morskiego,
 - obchodzenie, w dniu 20 maja każdego roku, Europejskiego Dnia Morza;
- stworzyć wewnętrzne struktury koordynacji gospodarki morskiej oraz zdefiniować obowiązki i uprawnienia regionów przybrzeżnych.

OSIĄGNIĘCIA

Zainicjowano szereg konkretnych działań zgodnie z planem działania dotyczącym polityki morskiej, do których należą:

- komunikat Komisji w sprawie europejskiej strategii na rzecz badań morskich ([COM\(2008\)0534](#)), w którym zaproponowano konkretne środki i mechanizmy poprawy badań morskich;
- komunikat Komisji w sprawie morskiej energii wiatrowej ([COM\(2008\)0768](#)), w którym wskazano wyzwania, z jakimi należy się zmierzyć, by wykorzystać potencjał Europy w zakresie morskiej energii wiatrowej, a także zwrócono uwagę na zapotrzebowanie na lepsze rozwiązania przemysłowe i techniczne, stosowanie unijnego ustawodawstwa środowiskowego w oparciu o realistyczną ocenę wpływu farm wiatrowych, a także na ulepszone sieci energetyczne pozwalające na równowagę popytu i podaży, jak również na przekazywanie energii do ośrodków konsumenckich;
- komunikat Komisji w sprawie strategicznych celów i zaleceń w zakresie polityki transportu morskiego UE propagujący bezpieczną i wydajną żeglugę ([COM\(2009\)0008](#)), komunikat i plan działania dotyczący utworzenia europejskiego obszaru transportu morskiego bez barier ([COM\(2009\)0010](#)), któremu towarzyszy wniosek dotyczący dyrektywy w sprawie formalności sprawozdawczych dla statków wchodzących do lub wychodzących z portów państw członkowskich ([COM\(2009\)0011](#)), wszystkie te inicjatywy mają na celu ograniczenie biurokracji oraz ułatwienie transportu morskiego pomiędzy portami UE;
- strategia Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego ([COM\(2009\)0248](#)), pierwsza kompleksowa strategia opracowana na szczeblu makroregionu i pierwszy krok w kierunku realizacji zintegrowanej polityki morskiej na szczeblu regionalnym, zawierająca wykaz 80 sztandarowych projektów; W oparciu o spójne podejście do innowacji oraz większą zrównoważoność, przy jednoczesnym zachowaniu pełnej koordynacji ze strategią, Komisja przyjęła unijny program zrównoważonego niebieskiego wzrostu w regionie Morza Bałtyckiego (SWD(2014) 0167);
- komunikat Komisji zatytułowany „W kierunku zintegrowanej polityki morskiej zmierzającej do lepszego zarządzania Morzem Śródziemnym” ([COM\(2009\)0466](#)), który ma stanowić uzupełnienie szeregu działań sektorowych, jakie UE promuje w obszarze Morza Śródziemnego;
- komunikat Komisji w sprawie międzynarodowego wymiaru zintegrowanej polityki morskiej ([COM\(2009\)0536](#)) uzupełniający wcześniejsze inicjatywy regionalne poprzez zbadanie, w jaki sposób można wprowadzić zintegrowaną politykę morską na szerszą arenę międzynarodową, i przewidujący utworzenie unijnych ram światowego podejścia do gospodarki morskiej uwypuklających rolę UE na forach międzynarodowych;
- komunikat Komisji „Wiedza o morzu 2020” ([COM\(2010\)0461](#)), którego celem jest poprawa wykorzystywania wiedzy naukowej na temat mórz i oceanów Europy poprzez skoordynowane podejście do gromadzenia i kompilacji danych morskich;

- strategia UE na rzecz regionu Morza Czarnego^[1], ustanawiająca obszar pokoju, demokracji, dobrobytu i stabilności oraz zapewniająca bezpieczeństwo energetyczne UE;
- komunikat Komisji w sprawie strategii morskiej na rzecz obszaru Oceanu Atlantyckiego (COM(2011)0782) miał na celu promowanie tworzenia miejsc pracy oraz wzrostu gospodarczego na obszarze Oceanu Atlantyckiego przez wzmocnienie jego potencjału morskiego. W planie działania przyjętym w dniu 13 maja 2013 r. Forum Atlantyckie określiło priorytetowe działania umożliwiające strategiczne wykorzystanie unijnych funduszy strukturalnych w celu wsparcia rozwoju sektora morskiego w latach 2014-2020;
- komunikat Komisji w sprawie „niebieskiego” wzrostu (COM(2012)0494), w ramach którego podjęto wspólną inicjatywę wraz z państwami członkowskimi, regionami oraz wszystkimi zainteresowanymi stronami, aby wykorzystać potencjał niebieskiej gospodarki;
- rozporządzenie (UE) nr 1052/2013 ustanawiające europejski system nadzorowania granic (Eurosur) w celu wykrywania, przeciwdziałania i zwalczania przestępczości transgranicznej, a także w celu zapewnienia ochrony życia migrantów;
- dyrektywa 2014/89/UE ustanawiająca ramy planowania przestrzennego obszarów morskich w celu promowania zrównoważonego rozwoju gospodarek morskich oraz wykorzystania zasobów morskich, przy jednoczesnym zapewnieniu, aby planowanie było podstawą wszelkiej działalności morskiej w celu osiągnięcia większej synergii między różnymi rodzajami tej działalności;
- komunikat Komisji w sprawie wspólnego mechanizmu wymiany informacji (COM(2014)0451), który miał na celu zwiększenie wydajności i opłacalności nadzoru morskiego przez zapewnienie odpowiedniej, bezpiecznej i wydajnej wymiany danych między sektorami i państwami w UE. Obejmują one straż przybrzeżną, monitorowanie ruchu, monitorowanie środowiska, zapobieganie zanieczyszczeniu, rybołówstwo, kontrole graniczne, organy podatkowe i organy ścigania, a także marynarkę wojenną;
- wspólny komunikat dotyczący zintegrowanej polityki Unii Europejskiej w sprawie Arktyki (JOIN(2016)0021) skupiający się na rozwijaniu współpracy międzynarodowej na rzecz reagowania na skutki zmiany klimatu oraz na promowaniu i wspieraniu zrównoważonego rozwoju, zwłaszcza w europejskiej części Arktyki;
- strategia UE na rzecz regionu Morza Adriatyckiego i Morza Jońskiego (COM(2014)0357) zapewniająca ramy spójnej strategii makroregionalnej i plan działania w celu podjęcia wyzwań i wykorzystania szans w obszarze morskim za pomocą współpracy z uczestniczącymi krajami.

[1]Dz.U. C 136 E z 11.5.2012, s. 81.

ROLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

Zintegrowane podejście łączące różne obszary polityki spowodowało powstanie nowego obszaru politycznego. W Parlamencie kwestiami związanymi z polityką morską zajmuje się szereg komisji, w Komisji DG MARE ma za zadanie zapewnić lepszą koordynację tematyczną, natomiast w Radzie za zintegrowaną politykę morską odpowiada Rada ds. Ogólnych i Stosunków Zewnętrznych. Parlament poczynił pierwszy krok w kierunku poprawy synergii przez utworzenie intergrupy ds. mórz, rzek, wysp i obszarów przybrzeżnych, której przewodzi Gesine Meissner (ALDE) i w której skład wchodzi ponad 80 posłów z sześciu różnych grup politycznych i 19 państw członkowskich. Intergrupa stanowi strukturę roboczą umożliwiającą podejmowanie działań przekrojowych i ponad podziałami partyjnymi.

W skład parlamentarnej grupy roboczej ds. sporządzenia sprawozdania w sprawie zielonej księgi dotyczącej zintegrowanej polityki morskiej weszła Komisja Transportu i Turystyki, Komisja Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności oraz Komisja Rybołówstwa (ostatnie dwie komisje jako zaangażowane komisje opiniodawcze), a także Komisja Przemysłu, Badań Naukowych i Energii oraz Komisja Rozwoju Regionalnego (komisje opiniodawcze). W pierwszej rezolucji z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie przyszłej polityki morskiej Unii Europejskiej: europejska wizja oceanów i mórz^[2] położono nacisk na takie kwestie, jak:

- zmiana klimatu jako największe wyzwanie dla polityki morskiej, z którym należy zmierzyć się, redukując emisję gazów przez statki, dokonując oceny możliwości prowadzenia handlu uprawnieniami do emisji w przypadku żeglugi oraz propagując stosowanie odnawialnych źródeł energii;
- lepszy europejski transport morski lepszymi statkami europejskimi poprzez redukcję pochodzących ze statków emisji zanieczyszczających powietrze, przy jednoczesnej poprawie bezpieczeństwa morskiego i przepisów socjalnych dla pracowników;
- lepsza europejska polityka przybrzeżna obejmująca lepsze porty europejskie, dzięki stosowaniu instrumentów polityki spójności;
- zrównoważona turystyka przybrzeżna, przy uznaniu podstawowej roli środowiska w przetrwaniu sektora;
- równowaga środowiska morskiego postrzegana jako swoista wartość, której ochrona, a w wielu przypadkach przywrócenie, jest absolutnie niezbędne;
- zintegrowana polityka rybołówstwa jako sposób ochrony podmiotów sektora rybołówstwa działających na małą skalę, rozwiązanie problemu przyłówów i odrzutów, jak również uznanie rosnącego znaczenia społeczno-gospodarczego akwakultury;
- badania naukowe, energia, technologia i innowacje w celu zapewnienia odpowiedniej reakcji na wyzwania związane ze zrównoważonym rozwojem,

[2]Dz.U. C 175 E z 10.7.2008, s. 531.

odpowiednio wspierane dzięki finansowaniu UE i państw członkowskich, poprzez utworzenie „europejskiej sieci nauk morskich”, a także gromadzenie wiedzy;

- wspólna polityka morska mająca na celu utworzenie wspólnego europejskiego obszaru morskiego, który przyczyni się do integracji wewnętrznego rynku usług i transportu morskiego wewnątrz UE.

Rezolucja Parlamentu z dnia 20 maja 2008 r. w sprawie zintegrowanej polityki morskiej dla UE^[3], będąca odpowiedzią na komunikat Komisji na ten sam temat, opierała się na sprawozdaniu Komisji Transportu i Turystyki zawierającym opinie Komisji Rybołówstwa i Komisji Rozwoju Regionalnego.

Parlament sporządził sprawozdanie dotyczące przyjętego przez Komisję w październiku 2009 r. pakietu komunikatów w sprawie zintegrowanej polityki morskiej ([COM\(2009\)0466](#), [COM\(2009\)0536](#), [COM\(2009\)0538](#) oraz [COM\(2009\)0540](#)), przy czym Komisja Transportu i Turystyki pełniła funkcję komisji przedmiotowo właściwej, a Komisja Rybołówstwa sformułowała opinię w ramach procedury obejmującej zaangażowane komisje (art. 50 Regulaminu). W rezolucji z dnia 21 października 2010 r. w sprawie zintegrowanej polityki morskiej – ocena dokonanych postępów i nowe wyzwania^[4] potwierdzono zasadniczo pozytywną ocenę zintegrowanej polityki morskiej w poprzednich rezolucjach Parlamentu.

W dniu 24 listopada 2011 r., po zaleceniu ze strony Komisji Transportu i Turystyki jako komisji przedmiotowo właściwej dla sprawozdania, Parlament przyjął stanowisko w sprawie Programu na rzecz dalszego rozwoju zintegrowanej polityki morskiej ([2010/0257\(COD\)](#)).

Po przyjęciu przez Radę sprawozdanie, a w aktualnej postaci rozporządzenie (UE) nr 1255/2011, do dziś stanowi ramy zintegrowanej polityki morskiej.

W dniu 2 lipca 2013 r. Parlament przyjął rezolucję w sprawie „niebieskiego” wzrostu^[5], w której przychylnie odniósł się do komunikatu Komisji w sprawie „niebieskiego” wzrostu, w którym zwraca się uwagę na potencjał gospodarki morskiej umożliwiający stymulowanie inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu, a także zwiększanie szans na zatrudnienie. Celem tej rezolucji jest ożywienie i wsparcie zintegrowanej polityki morskiej, a także podkreślenie, że strategia na rzecz „niebieskiego” wzrostu, stanowiąca część zintegrowanej polityki morskiej, będzie zachęcała do rozwijania synergii i opracowywania skoordynowanych strategii politycznych, a tym samym będzie generowała europejską wartość dodaną.

Podczas głosowania plenarnego w dniu 16 kwietnia 2014 r. nad rozporządzeniem w sprawie Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego Parlament zatwierdził przydział środków budżetowych w wysokości 5 % całkowitej wysokości wspomnianego funduszu na zintegrowaną politykę morską na lata 2014-2020, co stanowi czterokrotny wzrost wysokości funduszy na tę politykę.

[3]Dz.U. C 279 E z 19.11.2009, s. 30.

[4]Dz.U. C 70 E z 8.3.2012, s. 70.

[5]Dz.U. C 75 z 26.2.2016, s. 24.

Dnia 16 stycznia 2018 r. Parlament przyjął także rezolucję w sprawie międzynarodowego zarządzania oceanami: program działań na rzecz przyszłości oceanów w kontekście celów zrównoważonego rozwoju do roku 2030^[6]. Zarządzanie dotyczy wszystkich rodzajów ludzkiej działalności związanej z morzem, zarówno tradycyjnych, jak i nowych, w tym rybołówstwa.

W dniu 27 marca 2019 r. Parlament zatwierdził stanowisko w pierwszym czytaniu w celu przyjęcia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ograniczenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko^[7]. W nawiązaniu do tworzenia gospodarki o obiegu zamkniętym Parlament wzywa użytkowników narzędzi połowowych zawierających tworzywa sztuczne do rozważenia możliwości korzystania z innych rozwiązań wielokrotnego użytku i systemów ponownego użycia.

W dniu 4 kwietnia 2019 r. Parlament zatwierdził stanowisko w pierwszym czytaniu w celu przyjęcia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie minimalnego poziomu wyszkolenia marynarzy^[8]. Jej celem jest zwiększenie bezpieczeństwa na morzu i zmniejszenie zanieczyszczenia mórz poprzez rozwój szkoleń i certyfikacji w tym obszarze zgodnie z międzynarodowymi zasadami i postępem technologicznym.

Carmen-Paz Martí
05/2019

[6]Dz.U. C 458 z 19.12.2018, s. 9.

[7]P8_TA(2019)0305.

[8]P8_TA(2019)0354.

